

Europos žydų kultūros dienos 2011 m. renginių tema „Pasitinkant ateitį. Paveldas ir modernumas“ programa

Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos nuo 2004 m. dalyvauja Europos Tarybos remiamoje tarptautinėje programoje „Žydų kultūros paveldo kelias Europoje“. Europos žydų kultūros diena yra sudėtinė šios programos dalis. Konkrečią kultūros paveldo temą atskleidžiančiais renginiais visoje Europoje siekiama išsamiau susipažinti su įdomiu ir įvairialypiu šios tautos paveldu. Šių metų Europos žydų kultūros dienos renginių tema – „Pasitinkant ateitį. Paveldas ir modernumas“.

VILNIUS

**LGGRTC Tuskulėnų rimties parko memorialinis kompleksas
(Žirmūnų g. 1F, Vilnius)**

Rugsėjo 2 d. (penktadienis)

Koplyčia-kolumbariumas atvira lankytojams nuo 13 iki 17 val.

Tuskulėnų dvaro oficinoje esančioje Konferencijų salėje (Žirmūnų g. 1F) nuo rugpjūčio 23 d. iki rugsėjo 23 d. eksponuojama paroda „Tuskulėnai ikonografinėje medžiagoje“

12.30 val. – dokumentinio filmo „Tuskulėnų paslaptis“ peržiūra

(rež. V. Damaševičius, J. Matonis, 2009 m., 30 min.)

Filme atskleidžiama tragiška XX a. vidurio Tuskulėnų dvaro teritorijos istorija bei 1944–1947 m. NKGB–MGB vidaus kalėjime nužudytų ir Tuskulėnuose užkastų žmonių likimai.

13 val. – dokumentinio filmo „Vilties etiudas“ peržiūra

(rež. L. Kopač, 2007 m., 60 min.)

Prieškaryje Kaune gyvenusi dailininkė, knygų prekybininkė, piešimo ir vokiečių kalbos mokytoja Helena Holcman (Helene Holzman) vokiečių okupacijos metais tapo Kauno geto įvykių liudininke. 1941 metų birželį per pogromus Kaune visiems laikams dingo Helenos Holcman vyras, o vėliau ir vyresnioji duktė devyniolikmetė Marija. Po šios baisios netekties Helena įveikė savo neviltį ir pasiryžo išgelbėti kiek įmanoma daugiau žmonių.

14 val. – pažintinė ekskursija po Tuskulėnų memorialinį kompleksą

15 val. – dokumentinio filmo „Palieku tau savo vaiką...“ peržiūra

(rež. L. Kopač, 2005 m., 40 min.)

Tai autentiška dviejų žmonių gyvenimo, meilės ir mirties istorija. Per karą Pranas Laucevičius savo namuose Telšiuose paslėpė žydaitę Rūtą Gurevičiūtę. Jiedu pamilo vienas kitą. Prano ir Rūtos meilė abiem kainavo gyvybę: juos nužudė paskutinę karo dieną. Pranas galėjo išsigelbėti, tačiau jis nepaliko Rūtos ir nuėjo su ja mirti. Kitą dieną į tą kaimą įžengė rusų kariai.

16 val. – pažintinė ekskursija po Tuskulėnų memorialinį kompleksą

17 val. – klasikinės muzikos koncertas Tuskulėnų dvaro rūmuose

Koncertuos pianistai Kasparas Uinskas, Jurgis Aleknavičius ir Emilija Rožukaitė.

Bus atliekami J.S. Bacho, R. Šumano, S. Rachmaninovo, F.Šopeno, A. Šenderovo kūriniai.

Pastabos: ekskursijas po Tuskulėnų rimties parko memorialinį kompleksą kitu metu nei programoje numatytas laikas galima užsisakyti iš anksto tel. (8~5) 275 12 23 arba el. paštu tomas@genocid.lt. Ekskursijos nemokamos, jos vedamos darbo dienomis nuo 9 iki 16 val. Darbo dienomis koplyčia-kolumbariumas atvira kitu metu nei programoje numatytas laikas lankytojams išreiškus pageidavimą (reikalingas išankstinis lankytojų susitarimas su administracija: paskambinus tel. (8~5) 275 12 23 arba atėjus pas memorialinio komplekso administraciją į Tuskulėnų dvaro oficiną, adresu Žirmūnų g. 1 F).

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras
(Naugarduko g. 10/2)
Rugsėjo 2 d. (penktadienis)

14 val. Edukacinė programa „Šabo vakarienė“

Vaikams ir suaugusiems skirta užsiėmimo metu nagrinėjami Šabo reikšmė, papročiai, ritualai ir simboliai. Dalyviams parodoma, kaip rengiamos Šabo sutikimo ir atsisveikinimo ceremonijos. Vedėja Ana Bogatyriova. Į šią programą reikėtų registruotis adresu: tolerancijos.centras@gmail.com

Rugsėjo 4 d. (sekmadienis)

11 val. „Archeologiniai kasinėjimai Didžiojoje Vilniaus Sinagogoje 2011 m.“

Pranešimą skaitys archeologas Zenonas Baubonis. Numatoma trukmė 40 – 50 min.

12 val. Ekspozicijos „Išsigėbėjęs Lietuvos žydų vaikas pasakoja apie ŠOA“ pristatymas su gide

Tai nuolatinė, moderni ekspozicija, kurią sudaro Holokausto liudininkų atsiminimai, vaizdo įrašai, dokumentiniai filmai, fotografijos. Ekspoziciją pristatys muziejaus darbuotoja Danutė Selčinskaja. Taip pat ją galima apžiūrėti <http://www.issigelbejesvaikas.lt/>.

Numatoma trukmė – 2 – 2,5 val.

Renginio koordinatore Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Tarptautinio, ryšių su visuomene ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Nijolė Vailionytė. Kontaktinis tel. (8 5) 273 42 36. **Būtina iš ankstinė registracija.**

15 val. Pasivaikščiėjimas – ekskursija po Vilniaus senamiestį, kurios metu žydų kultūros tyrinėtoja Lara Lempertienė supažindins su Vilniaus žydų literatūra, žymiausiai veikėjais, periodine spauda ir kt Renkamės prie Vilniaus Sinagogos (Pylimo g. 39). Numatoma ekskursijos trukmė – apie 2 val.

Renginio koordinatorė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Tarptautinio, ryšių su visuomene ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Nijolė Vailionytė. Kontaktinis tel. (8 5) 273 42 36. **Būtina iš ankstinė registracija.**

EIŠIŠKĖS (ŠALČININKŲ RAJ.)

Rugsėjo 4 d. (sekmadienis)

8.00 val. išvykstama autobusu iš Vilniaus (Katedros aikštės).

Vykstantiems autobusu būtina registruotis tel. 868716508, 861554994. (Registracija nutraukiama iki renginio likus 3 d).

9.00 val. Gornostajiškių dvaras, Eišiškių piliakalnis.

10.00 val. pažintinė ekskursija po Eišiškes „Išlikęs žydų paveldas Eišiškėse“. Vadovė - Liudmila Jurgelevičienė, Eišiškių St.Rapolionio gimnazijos istorijos mokytoja.

11.00 val. pažintinio renginio „Pasitinkant ateitį“ pradžia.

Eišiškių St.Rapolionio gimnazijos salė (Jono Pauliaus II g. 26, Eišiškės, Šalčininkų raj.)

Eišiškių St.Rapolionio gimnazijos ir Eišiškių gimnazijos moksleiviai atliks savo mokyklų himnus lietuvių ir lenkų kalbomis. Fofogafijų parodos „Kai dar skambėjo kaimynų jidiš“ atidarymas (iš Nepriklausomų holokausto tyrimų archyvo rinkinių). Parengė Ona Biveinienė ir Saulius Beržinis.

11.30 val. pranešimas „Lietuvos žydai ir Izraelis“

Pranešėjas - dr.doc. Algirdas Jakubčionis.

12.15 val. Eišiškių muzikos mokyklos mokytojų atliekami kūriniai.

12.30 val. kavos pertraukėlė

13.15 val. edukacinio projekto „Mano krašto žydai“ Eišiškių fragmento pristatymas. Autoriai Ona Biveinienė ir Saulius Beržinis

14.00 val. Eišiškių muzikos mokyklos mokytojų atliekamas kūrinys.

14.15 val. dokumentinių filmų Sauliaus Beržinio „Sudie, Jeruzale“ (1994 m.), Sauliaus Beržinio ir Onos Biveinienės „Rūpestis“ (2007 m.) fragmentai.

15.00 val. renginio uždarymas

Renginius organizuoja VšĮ „Ekonominių-socialinių tyrimų ir mokymų centras“, iš dalies finansuoja Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos.

KAUNAS

Rugsėjo 4 d. (sekmadienis)

11 val. autobusas į Kauną išvyksta iš Lukiškių aikštės automobilių stovėjimo aikštelės. Iš anksto registruotis tel. (8 5) 273 42 36.

13 val. ekskursija „Siekti, kad gėrio šiame pasaulyje būtų daugiau“

Pasivaikščiojimas po Kauno Naujamiestį prisimenant lietuvių inteligentus Antrojo pasaulinio karo metais ištiesusius pagalbos ranką žydams. Drauge su žydų kultūros tyrinėtoja Asia Gutermanaite.

Renkamės prie Soboro (Įgulos bažnyčia, Nepriklausomybės a. 14). Priminsime, jog norintys vykti iš Vilniaus turėtų registruotis iš anksto. Ekskursijos trukmė ~ 2 val.

Renginio koordinatorė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Tarptautinio, ryšių su visuomene ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Nijolė Vailionytė. Kontaktinis tel. (8 5) 273 42 36. Į pasivaikščiojimą registracija nebūtina.

16 val. ekskursija „Žymiausi tarpukario Kauno architektai žydai bei jų pastatai“

Ekskursija autobusu, į kurią kviečiami registruotis ir kauniečiai. Pasakojimai apie žymiausius tarpukario Kauno architektus, jų suprojektuotus pastatus, kurie iki šiol puošia Kauną. Ekskursiją ves architektė Jolita Kančienė. Renkamės prie funikulieriaus Putvinskio g., autobusas lauks prie Velnių muziejaus V.Putvinskio g.

Renginio koordinatorė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Tarptautinio, ryšių su visuomene ir edukacijos skyriaus vyr. specialistė Nijolė Vailionytė. Kontaktinis tel. (8 5) 273 42 36. **Būtina išankstinė registracija.**

PRIMENAME: kelionei turėti visus būtinus daiktus (prireikus skėtį, neperšlampamus drabužius ir avalynę, maisto, gaiviųjų gėrimų).

ŠIAULIAI

Šiaulių „Aušros“ muziejaus Chaimo Frenkelio vila, Vilniaus g. 74, Šiauliai

Rugsėjo 4 d. (sekmadienis)

16 val. koncertas „Iberijos paslaptys. Žydų muzikos ir šokio kultūra nuo Renesanso iki šių dienų“.

Solistė Judita Leitaite. Dalyvauja senosios muzikos ir šokių ansamblis „Banchetto musicale“ (vadovės Jūratė Mikiškaitė-Vičienė ir Virginija Jašinskienė). Įspūdinga programa leis susipažinti su Europos žydų kultūra. Žavioji dainininkė Judita Leitaite, istoriniais instrumentais grojantys ir puošniais Viduramžių ir Renesanso kostiumais vilkintys „Banchetto musicale“ nariai atgaivins turtingą Iberijos pusiasalyje gyvenusių žydų (sefardų) praeitį.

17 val. naujo Šiaulių „Aušros“ muziejaus edukacinio užsiėmimo „Košerinio maisto paslaptys“ pristatymas.

Nauja ir atraktyvi edukacija suaugusius ir vaikus pakvies susipažinti su žydų košerinio maisto ypatumais, jo paruošimui keliamais reikalavimais, religiniais priesakais, ritualais. Per pristatymą dalyviai paragaus tradicinių žydų patiekalų, kurie bus siūlomi edukaciniame užsiėmime.

Per renginį bus galima apžiūrėti parodą „Žydų gyvenimo pėdsakai Šiauliuose“. Fotografijose atsiskleis XX a. pirmosios pusės Šiaulių žydų gyvenimo fragmentai. Vaizdai su miesto panoramoje išsiskiriančiais žydų pastatais, žydų pramonininkų, prekybininkų veiklos momentais, kasdieniniame miesto gyvenime dalyvaujančiais litvakais leis pakeliauti Šiaulių istorijoje paliktais žydų pėdsakais.

Numatoma renginio trukmė – 2 val.

Renginį organizuoja Šiaulių „Aušros muziejus“, iš dalies finansuoja Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos.

JONIŠKIS

Rugsėjo 4 d. (sekmadienis)

„Žydų kultūros diena. Nori pamatyti ateitį – pažiūrėk į praeitį“

Joniškio Raudonojoje sinagogoje (Miesto a. 4B)

14 val. žydų kulinarinio paveldo pristatymas ir degustavimas.

15 val. konferencija „Žydų kultūros paveldas Joniškyje“

Pranešimus skaitys: muziejininkas Darius Vičas, paveldosaugos vyr. specialistė Dovilė Skudraitė, archeologas dr. Ernestas Vasiliauskas.

16 val. muzikinė - meninė programa „Malda sinagogoms“

Dalyvauja: Rafailas Karpis (tenoras), Petras Vyšniauskas (saksofonas), Arkadijus Gotesmanas (perkusijs).

Renginį organizuoja Joniškio istorijos ir kultūros muziejus. Iš dalies remia Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Kontaktinis asmuo Rasa Ališauskienė, tel. 8 652 36 945.

KĖDAINIAI

Rugsėjo 4 d. (sekmadienį) prasideda fotokonkursas „Išlikęs žydų paveldas Kėdainiuose“. Detalesnė informacija www.visitkedainiai.lt Šis konkursas – projekto „Mūsų pažadas nepamiršti“, skiro žydų paveldui Kėdainiuose, pradžia. Projektas tęsis iki gruodžio 15 dienos. Renginius organizuoja Kėdainių turizmo informacijos centras, iš dalies finansuoja Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos.

RAMYGALA

Rugsėjo 9 d. (penktadienis)

Ramygalos seniūnijos kultūros centras (Vadoklių g. 14, Ramygalos m., Ramygalos sen., Panevėžio r. sav.,)

12.00 val. Foto parodos atidarymas "Mūsų kaimynai žydai".

13.00 val. Kraštotyrinė konferencija "Ramygalos žydų bendruomenė". Pranešimus skaitys: istorikė Joana Viga Čiplytė - „Pasaulio tautų teisuoliai“; Panevėžio m. žydų bendruomenės pirmininkas Gennady Kofman - „Tolerancija ir žydų tradicijos“; Ramygalos krašto istorijos muziejaus vadovė Irena Dubauskienė - „Ramygalos žydų bendruomenė“

15.00 val. Žydų kapinių lankymas. Atminimo sienelės atidengimas.

16.00 val. Atminimo lentos atidengimas ant Ramygalos kultūros centro.

17.00 val. Žydų tautinės muzikos koncertas kultūros centre.

Renginį organizuoja Ramygalos seniūnijos kultūros centras, dalinai finansuoja Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Kontaktinis asmuo Inga Pečeliūnienė, tel. 592382, 861523540.

BUTRIMONYS (ALYTAUS RAJ.)

Butrimonių kultūros namai (Vytauto g. 30, Butrimonys, Alytaus r.)

Rugsėjo 9 d. (penktadienis)

Konferencija „Bernardui Berenconi ir žydų kultūrai pažinti“

9.00 val. dalyvių registracija. Alytaus Butrimonių gimnazijos muziejaus paroda Žydų palikimas Butrimonyse. Parodą pristato Danutė Anušauskienė, istorijos mokytoja metodininkė.

10.00 val. konferencijos, skirtos Bernardui Berenconi ir žydų kultūrai pažinti atidarymas. Sveikinimo žodis .

10.15 val. „Žydų kultūros palikimas Lietuvoje ir Europoje“ Pranešimą skaitys VDU Profesorius Egidijus Aleksandravičius.

11.00 val. „Žydų ir lietuvių bendravimas prieškario Lietuvoje“ Prisiminimais dalinsis dailininkas, profesorius, Alytaus rajono Garbės narys Antanas Kmieliauskas.

11.15 val. „Iš Bernardo Berencono gyvenimo ir kūrybos palikimo“. Pranešimą skaitys Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktorė Bronė Balionienė.

11.30 val. „Žydų tautos filosofija mūsų akimis. Ko galime pasimokyti“. Pranešimą skaitys Genovaitė Žiurinskienė, Butrimonių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, etikos mokytoja.

11.45 val. žydų poezijos valanda. Poeziją skaitys Ona Gudaitytė, Alytaus dramos teatro aktorė ir Butrimonių gimnazijos mokiniai.

12.00 val. Irenos Milkevičiūtės, VOBT solistės rečitalis, skirtas konferencijos dalyviams.

13.00 – 15.00 val. Konferencijos aptarimas, diskusija.

Renginį organizuoja Alytaus rajono Butrimonių gimnazija, iš dalies remia Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Kontaktinis asmuo Genovaitė Žiurinskienė Tel. 8 315 61399.

**Renginių koordinatorius – Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros
ministerijos.**
Visi renginiai yra nemokami, lietuvių kalba. Maloniai kviečiame dalyvauti.